

היבטים לשוניים בפרשת אחרי קדשים סט

דקדוקי קריאה בפרשות אחרי וקדושים ובהפטרה ובראשון של אמור.

מילים שו"ו ההיפוך לעתיד הפכתן למלרע: וְאִמְרַתְּ וְנִתְּתִי וְהִכְרַתִּי וְשִׁמְתִי וְהִרְגַתְּ וְהִשְׁמַדְתִּי וְגִדְרַתִּי וְשַׁבְתִּי

א בְּקִרְבָּתְךָ: הקו"ף בקמץ קטן, הר"ש בשווא נח ואין דגש קל בב"ת שלאחריה

ב בְּעֵנֶן: העמדה קלה בב"ת להדגיש את הסגול המורה על מיודע

ד כְּתַנְתָּ בְּדִ קְדָשׁ: טעם קדמא על המילה בְּדִ, אין לקרוא בטעות 'כתנת בד-קדש'.

ז וְהִעֲמִיד: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת הגרונית החטופה

י יַעֲמַד-חֵי: יר"ד ראשונה בקמץ גדול

יב גְּחֵלִי-אֵשׁ: געיה בגימ"ל

טז טז מְטַמְּאֵת טַמְּאָתְךָ: בשתי המילים המ"ם בשווא נח. להזהר מהבלעת האל"ף. לא: מטומות ולא טומותם.

טז כ הַחֵי: טעם סו"פ האריך את תנועת החי"ת מפתח לקמץ לכן הה"א מנוקדת בסגול

טז כו וְהִמְשַׁלַח: געיה בה"א והמ"ם בשווא נע, אין לחוש לספרים אשר ניקדו שם חטף פתח

טז כז בְּעֵשׂוֹר: העמדה קלה בב"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע. הַאֲזַרְחָה: בזקף קטן, ולא גדול. בְּתוֹכְכֶם: כ"ף

ראשונה בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים

יז ג יִשְׁחָט בפתח (מילה זו מופיעה בפסוק זה פעמים ובשתיהן החי"ת בפתח).

יז ד וְאֶל-פְּתַח: על פי רוב מוטעם בגרש

יז יב לֹא-תֵאֱכַל דָּם: טעם נסוג אחר לת"ו. לֹא-יֵאֱכַל דָּם: טעם נסוג אחר ליר"ד

יז יג בְּעֵפָר: העמדה קלה בב"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע²

יח ב אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: טעם טפחא בתיבת אֲנִי וכן הדבר בכל המקרא כולו

יח ה וְחֵי: וי"ו קמוצה³.

יח ז לֹא תִגְלֶה לֹא תִגְלֶה: כאשר המילה מוטעמת באתנח הלמ"ד בצירי, וכאשר היא בטיפחא (טרחא) הלמ"ד בסגול.

יח כ שְׁכַבְתָּךְ: הכ"ף בקמץ קטן וכן הוא בהמשך פס' כג. לְטַמְּאָה-בָּה: הטי"ת בקמץ קטן, התיבה מוטעמת בטעם סו"פ

בלבד

יח כא לְהַעֲבִיר: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה

יח כג לְרַבְּעָה: כאן הה"א במפיק. בקדושים כ טז ללא מפיק. תִּבְלָל: המילה כולה בסגול⁴. הקורא בצירי או במלרע משנה

משמעות.

יח כד אֶל-תַּטְמְאוּ: העמדה קלה בת"ו מפני הגעיה שם, יש להיזהר בקריאתה בחיריק (משקל סביל בנין התפעל) ולא

בשווא (משקל פעיל)

יט ט וּבְקִצְרְכֶם: געיה בוא"ו והבי"ת בשווא נח.

יט י לְעֵנִי: העמדה קלה בלמ"ד להדגשת הסגול המסמל מיודע

יט יד וִירַאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ: דגש חזק במ"ם⁵

¹ טעות נפוצה שמקורה ברצון הבלתי מודע מצד הקורא 'לאזן' את מספר ההברות משני צדי היחידה, הכוונה היא שהקורא על פי הטעות מקבל 3 הברות מצד ימין (אם נספור את השווא הנע כהברה לצורך העניין) ו-3 הברות משמאל כאשר הנכון הוא 4 מימין ו-2 משמאל.

² כן צריך לנקד בברכת כיסוי הדם, לגורסים מילה זו בברכה.

³ רבים נכשלים בציטוט הפסוק וקוראים וי"ו בשווא.

⁴ נוסף לסימן המסורה האריך מתחת כלומר כשהטעם למטה הוא במשמע ארץ, יש סימן אחר של ר"א בחור שני פסוקים במשלי: ו טז שֶׁשׁ-הִנֵּה שָׁנָא ה' כלומר תִּבְלָל בניקוד סגול בעל שש נקודות תחת האותיות הוא תועבה שה' שונא; ל כד אֲרַבְּעָה הֵם קִטְצֵי-אֶרֶץ המילה תבל כשהיא בצירי יש לה ארבע נקודות תחת האותיות היא במשמע של ארץ.

⁵ יוצא מהכלל, אתי מרחיק מדגיש רק בהברה מוטעמת

יט טו תְּהַדֵּר: הה"א בשווא נח ודגש קל בדל"ת

יט יט בְּלֵאִים: הלמ"ד בשווא נח והאלף קמוצה לא פְּלִים°.

יט כ וְהַפְּדָה: הה"א בקמץ קטן. חֲפֹשָׁה: ש"ן ימנית

יט כח וְשָׂרֵט: ש"ן שמאלית

יט לא לְטַמְאָה: הטי"ת בקמץ קטן והמ"ם בשווא נח, ועל האל"ף להישמע. לא לְטַמָּה (ובמבטא ספרדי: לא לטומה).

יט לה וּבְמִשׁוּרָה: ש"ן שמאלית

יט לו מֵאֲזֵנֵי צֶדֶק: טעם נסוג אחור למ"ם. אֵיפֶת צֶדֶק: טעם נסוג אחור לאל"ף

כ ג וְאֵלֵי: בגרשיים ולא ברביעי כפי שמופיע בחלק ניכר מהדפוסים. טַמְאָ: טי"ת פתוחה ודגש חזק במ"ם, זאת צורת הפועל

ולא שם תואר

כ ד הַעֲלִים יַעֲלִימוּ: העי"ן בשווא נח בשתי התיבות

כ ו וְאֶל-הַיְדַעְנִים: הדל"ת בשווא נע בגלל הדגש

כ יב תְּבַל: המילה כולה בסגול ובמלעיל, הקורא בצירי משנה משמעות.

כ טז לְרַבְעָה: כאן אין מפיק בה"א.

כ יז וְהִיא-תִּרְאָה: התיבות מוקפות וכך יש לקרוא⁷

כ יח הַעֲרָה: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה

כ כו וְהֵייתֶם לִי: טעם נסוג אחור ליו"ד, הה"א, על אף הקושי, בשווא נח ואחריה יו"ד מנוקדת בחיריק

הפטרת אחרי עמוס ט:

ז כְּשֵׁיִם: הש"ן בחיריק חסר והיו"ד אחריו בחיריק מלא, יש לקרוא: כושי-יים, דין דומה לגבי וּפְלִשְׁתֵּיִם בהמשך הפסוק

ט וְהַנְּעוּתִי: הוא"ו בפתח והטעמה מלעיל. כן הוא במדויקים. בקורן ודומיו, הטעם בתי"ו – ואינו נכון!

י כָּל חֲטָאֵי עַמִּי: טעם טפחא בתיבת כָּל

יא הַנְּפִלָה: הפ"א בסגול! למרות ההרגל. וצריך לתקן בשיר ובברכת המזון של סוכות!

יב עֲשֵׂה זֹאת: טעם נסוג אחור לעי"ן

יד נְשַׁמּוֹת: ש"ן פתוחה ודגש חזק במ"ם, מלשון שממה ולא רבים של נְשַׁמָּה

ראשון של אמור:

ב לְשֵׁאֲרוֹ: להיזהר מהבלעת האל"ף. לא לְשֵׁרוֹ! עם זאת הש"ן בשווא נח.

ג וְלֹאֲחֹתּוֹ: כאן הו"ו בשווא והלמ"ד פתוחה⁶, העמדה קלה בלמ"ד למנוע הבלעת האל"ף החטופה

ד לֹא יִטְמָא בְּעַל בְּעַמִּיו: מוטעם מרכא-טפחא, מונח-אתנחתא, אין לקרוא 'לא-יטמא בעל, בעמיו'. לְהַחֲלוֹ: הטעמה

כפולה: מאיילא בה"א וסו"פ בלמ"ד

ו וְהִיו קֹדֶשׁ: טעם נסוג אחור לה"א

⁶ בשני המקומות האחרים בפסוק האלף פתוחה, וכמובן גם שם להיזהר מהבלעת האל"ף.

⁷ בקורן ואחרים מוטעם וְהִיא תִּרְאָה ואינו מדויק.

⁸ בפרשת נזיר במדבר ו ז: וְלֹאֲחֹתּוֹ ו"ו שרוקה ולמ"ד בשווא נח

⁹ עפ"י ספר "טעמי המקרא" מאת הרב ברויאר, עמ' 66.

¹⁰ על אף שהיה מקום לחשוב שיש כאן דין צבותות [שתי אותיות בגד"כפת בראש מילה ומאותו מוצא (לא כל צירוף!)] כשלפניו תיבה המסתיימת בהברה פתוחה ומוטעמת בטעם מחבר, כגון 'ותתפשהו בבגדו' או 'ואיכבדה בפרעה'. אך דין זה מתקיים רק כאשר הראשונה מבין השתיים מנוקדת בשווא נע וכאן הבי"ת מנוקדת בחיריק. יש ספרים שהשתבשו בזה.

ז מַאֲשָׁה: יש להקפיד על קריאת המפיק להבדילו מה'אשה', ללא מפיק, המוזכרת כמה תיבות לפני כן
י עַל-רֵאשׁוֹ | שֶׁמֶן: יש כאן מונח לגרמיה⁹
יג אִשָּׁה בְּתוּלָהָ: הבי"ת הראשונה רפה¹⁰